

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 30. září 2024 v trestní věci obžalovaných [příjmení] [jméno] [příjmení], Ph.D., narozené [datum], pro zločin dotačního podvodu podle § 212, odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku a zločin poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, 5 tr. zákoníku, a Ing. [jméno] [příjmení], narozeného [datum], pro pomoc ke zločinu dotačního podvodu podle § 24 odst. 1 písm. c) k § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku, návrh obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] na vyloučení soudce podle ustanovení § 30 odst. 1 tr. řádu, a rozhodl

takto:

Podle § 31 odst. 1 trestního řádu z důvodů uvedených v § 30 odst. 1 tr. řádu není JUDr. Eva Brázdilová, předsedkyně senátu 3 To Vrchního soudu v Praze vyloučena z vykonávání úkonů trestního řízení vedeného u Vrchního soudu v Praze pod sp. zn. 3 To 34/2024, ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 56 T 7/2022.

Odůvodnění:

1. Obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] je společně s obžalovanou [příjmení] [jméno] [příjmení], Ph.D. stíhán v případě obžalovaného pro pomoc ke zločinu dotačního podvodu podle § 24 odst. 1 písm. c) (v obžalobě zjevně nesprávně uvedeno písmeno a)) k § 212 odst. 1, 6 písm. a) tr. zákoníku, a to na základě obžaloby státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 21.3.2022, č.j. 1 KZV 188/2017-2010.
2. Dne 23. 9. 2024 byl Vrchnímu soudu v Praze doručen návrh obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] na vyloučení předsedkyně senátu JUDr. Evy Brázdilové z vykonávání úkonů v této trestní věci, kdy návrh se velmi podrobně zabývá teoretickými východisky, právními předpisy i dosavadní judikaturou, které na problematiku nezávislosti a nestrannosti soudů a soudců dopadají.
3. V této konkrétní věci, která se momentálně nachází před Vrchním soudem v Praze k projednání odvolání státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. února 2024 sp. zn. 56 T 7/2022, a je vedena pod sp. zn. 3 To 34/2024, je důvodem k podání tohoto návrhu formulace žádosti o zbavení imunity Ing. [jméno] [příjmení], Ph.D., poslankyně Evropského parlamentu, adresovaná této instituci. Navrhovatel shledává tento dokument tendenčním, neboť dle jeho názoru obsahuje výhradně okolnosti, které evokují závěr o pravděpodobné vině obou obžalovaných, aniž by popisoval celý vývoj projednávané kauzy, včetně dvou zprošťujících rozsudků. Za zásadní potom označuje akcent předsedkyně senátu JUDr. Evy Brázdilové na závěrečnou zprávu OLAF, který se již touto věcí zabýval a vydal k ní stanovisko právě ve své zprávě ze dne 18. 12. 2017, č. j. OF/2015/1348. Navrhovatel přitom připomíná, že nalézací soud zprávu OLAF v podstatě označil za důkazně, impotentní“ z hlediska ust. § 2 odst. 6 tr. řádu, tedy z hlediska zásady volného hodnocení důkazů. Z principu věci má potom navrhovatel za vyloučené, aby šetření vedené OLAF v letech 2016 –2017, kdy ještě nebyly známy, natož provedeny relevantní důkazy, mohlo představovat relevantní podklad z hlediska rozhodování o vině obžalovaných, nehledě na omezené možnosti OLAF z hlediska objasňování skutkového stavu věci. Za pomyslnou, „tečku“ potom navrhovatel označuje formulaci v samotném závěru žádosti o zbavení imunity, v níž předsedkyně senátu předem děkuje za zvážení podané žádosti a vyjadřuje víru, že Evropský parlament učiní spravedlivé rozhodnutí v zájmu zachování právního státu a důvěry veřejnosti ve své zvolené zástupce.

4. Za podstatu vznesené námitky označuje navrhovatel snahu předsedkyně senátu JUDr. Evy Brázdilové dosáhnout vydání spoluobžalované Ing. [jméno] [příjmení], Ph.D. k trestnímu stíhání na základě poskytnutí značně zestručněného a tendenčního popisu dané trestní věci, když ani v imunitním řízení by neměla stačit obžaloba a historické stanovisko OLAF, zejména vzhledem k tomu, že uplynutím prakticky sedmi let došlo k významnému posunu v poznání (soudy již konstatovaného) skutkového děje a právního stavu věci. Postup předsedkyně senátu odvolacího soudu se tak navrhovateli nejeví nestranným, a proto vznáší námitku podjatosti předsedkyně senátu JUDr. Evy Brázdilové v souladu s ust. § 30 a následujících tr. řádu a žádá, aby postupem podle § 31 odst. 1 tr. řádu bylo rozhodnuto, že je JUDr. Eva Brázdilová vyloučena z vykonávání úkonů v označené trestní věci.

5. Vrchní soud v Praze podanou námitku přezkoumal a uvádí k ní následující.

6. Není pochyb o tom, že nestrannost soudce je jedním z klíčových předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát. V tomto směru lze odkázat na rozsáhlou judikaturu zejména Ústavního soudu (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. ledna 2016, sp. zn. I. ÚS 1965/15, ze dne 31. srpna 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04, ze dne 16. května 2006, sp. zn. II. ÚS 551/03). Podobně na nestrannost jako základní předpoklad důvěry veřejnosti v nezávislé a nestranné rozhodování soudů, jíž je třeba rozumět absenci předsudku či zaujatosti soudce, nahlíží i judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen, „ESLP“) - tak např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Morice proti Francii ze dne 23. dubna 2015, stížnost č. 29369/10. Podle ustálené judikatury ESLP, Ústavního soudu i Nejvyššího soudu se nestrannost posuzuje ve dvou krocích, a to jednak z pohledu soudce samotného, jednak z objektivního pohledu. Zatímco subjektivní nestrannost lze zjistit z projevu soudce, jeho výroků a chování, a je presumována, pokud není prokázán opak, o objektivní nestrannosti je třeba uvažovat s ohledem na okolnosti daného případu na základě objektivních symptomů. Ty lze identifikovat hmotněprávním rozborem skutečností, které vedly k pochybnostem o nestrannosti soudce, skutečností, které protirečí objektivitě soudcovského rozhodování natolik, že v objektivním smyslu otřásají nestranností soudcovského rozhodování, či objektivně ospravedlnitelných obav obviněného, které mohou na základě ověřitelných skutečností legitimně svědčit o nedostatku nestrannosti soudce (shodně viz rozsudek ESLP ze dne 26. října 1984 ve věci De Cubber v. Belgie, stížnost č. 9186/80, § 26, rozsudek ESLP ve věci Chmelíř v. Česká republika, stížnost č. 64935/01, § 55 -56, nebo např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. ledna 2018, sp. zn. 8 Tdo 1546/17). Jinak řečeno k vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat.

7. Jsou-li shora uvedená východiska aplikována na posuzovaný případ nezbyvá než konstatovat, že předsedkyně senátu 3 To Vrchního soudu v Praze JUDr. Eva Brázdilová není vyloučena z provádění úkonů trestního řízení obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení], respektive není vyloučena z vykonávání úkonů trestního řízení ve věci jako takové, vedené před Vrchním soudem v Praze pod sp. zn. 3 To 34/2024 (před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 56 T 7/2022)

8. Garance rozhodování nezávislým a nestranným soudcem je součástí práva na spravedlivý proces, jež je ukotveno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakožto i čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

9. Podle § 30 odst. 1 trestního řádu je z vykonávání úkonů trestního řízení vyloučen soudce nebo přísedící, státní zástupce, policejní orgán nebo osoba v něm služebně činná, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům, opatrovníkům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému

orgánu činnému v trestním řízení nemůže nestranně rozhodovat. Úkony, které byly učiněny vyloučenými osobami, nemohou být podkladem pro rozhodnutí v trestním řízení.

10. Podle § 30 odst. 2 trestního řádu je soudce nebo přísedící dále vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení, jestliže byl v projednávané věci činný jako státní zástupce, policejní orgán, společenský zástupce, obhájce nebo jako zmocněnec zúčastněné osoby nebo poškozeného. Po podání obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu je vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení soudce, který v projednávané věci v přípravném řízení nařídil domovní prohlídku nebo prohlídku jiných prostor a pozemků, vydal příkaz k zadržení nebo příkaz k zatčení nebo rozhodoval o vazbě osoby, na niž byla poté podána obžaloba nebo s níž byla sjednána dohoda o vině a trestu.

11. Podle § 30 odst. 3 trestního řádu je z rozhodování u soudu vyššího stupně kromě toho vyloučen soudce nebo přísedící, který se zúčastnil rozhodování u soudu nižšího stupně, a naopak. Z rozhodování o stížnosti u nadřízeného orgánu je vyloučen státní zástupce, který napadené rozhodnutí učinil anebo dal k němu souhlas nebo pokyn.

12. Podle § 30 odst. 4 trestního řádu je z rozhodování o návrhu na povolení obnovy řízení vyloučen soudce nebo přísedící, který ve věci rozhodoval v původním řízení.

13. Podle § 30 odst. 5 trestního řádu je z řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vyloučen soudce, který se zúčastnil rozhodování v předchozím řízení. Soudce, který se účastnil rozhodování v řízení o přezkumu příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, je v dalším řízení vyloučen z rozhodování.

14. Z dikce citovaných zákonných ustanovení jasně vyplývá, že pro vyloučení konkrétní osoby z vykonávání úkonů trestního řízení musejí být dány jasně vyjádřené, zákonem předpokládané důvody, spočívající jednak v jejím osobním poměru ke konkrétní projednávané věci nebo k osobám na věci zúčastněným, přičemž takový poměr ještě musí vzbuzovat důvodné pochybnosti v důsledku takové skutečnosti a schopnosti orgánu činného v trestním řízení nestranně rozhodovat. Dalším důvodem pro vyloučení konkrétní osoby z vykonávání úkonů trestního řízení je její předcházející činnost v projednávané věci v postavení trestním řádem specifikovaným, popřípadě provedení konkrétně vyjmenovaných úkonů trestního řízení.

15. Předsedkyně senátu 3 To JUDr. Eva Brázdilová přitom prohlašuje, že nemá žádný osobní vztah k věci, a to ani k obžalovaným ani k ostatním účastníkům tohoto trestního řízení. Stejně tak nebyla v projednávané věci, kromě předchozího rozhodování v rámci odvolacího řízení, činná v postavení trestním řádem specifikovaným, ani neprováděla konkrétní trestním řádem vyjmenované úkony, které by ji z dalšího profesního působení ve věci diskvalifikovaly.

16. Poměr odůvodňující vyloučení konkrétní osoby z projednávané věci musí mít zcela konkrétní podobu a osobní charakter podmiňující vznik pochybností o schopnosti takové osoby přistupovat k věci a úkonům jí se dotýkajícím musí být dán objektivně, nemůže proto postačovat pouze poměr abstraktního rázu, a to ani za situace, kdyby se promítl i do hodnocení důkazů a z něj vycházejícího přístupu k projednávané věci, protože v takovém případě nelze hovořit o osobním poměru k věci samé, ale toliko o vyjádření právního názoru. Vztah k projednávané věci nelze vyvozovat ze způsobu jejího rozhodování, z odůvodnění rozhodnutí, se kterým obviněný není spokojen, případně z procesního postupu soudu, a to ani v případě, že by takový postup vykazoval určité nedostatky. Jinými slovy, důvodem pro vyloučení soudce ve smyslu ust. § 30 odst. 1 tr. řádu, dle něhož je návrh obžalovaného učiněn, nejsou výhrady zaměřené proti vedení řízení ze strany soudce nebo vůči jeho nezávislé rozhodovací činnosti, a to ani v případě jeho eventuálního pochybení v rámci vedení trestního procesu nebo nesprávného názoru na právní řešení věci. Nápravu takových vad řízení či vlastního soudcovského rozhodování primárně zajišťuje vícestupňové rozhodování soudů.

17. Za hraniční přítom navrhovatel označil již usnesení Vrchního soudu v Praze, jímž rozhodoval o odvolání státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze proti prvnímu ve věci zprošťujícímu rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2023 sp. zn. 56 T 7/2022 (usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. září 2023 č.j. 3 To 29/2023 –36548), kdy i zde navrhovatel vnímá jistou tendenčnost, aniž by byl dostatečně konkrétní, pouze uvádí, že z vytýkaných absentujících důkazů nebyly soudem prvního stupně provedeny pouze tři, jejichž význam či obsah však bylo možno nahradit jinými provedenými důkazy (například výslechy svědků).

18. K této výtce lze pouze konstatovat, že pokud samosoudce či senát učiní rozhodnutí, vyjadřuje tím svůj právní názor, který případně následně rozvede ve vypracovaném odůvodnění takového rozhodnutí. Nutno však připomenout, že rozhodovací činnost je podstatou činnosti soudců a pro tuto činnost podloženou jejich právním názorem, pokud naplňuje požadované atributy soudcovského rozhodování, je nelze napadat pro neobjektivnost a nestrannost vylučující jejich další působení při vykonávání úkonů trestního řízení v konkrétní věci jen proto, že dotčená osoba s takovýmto jejich rozhodnutím nesouhlasí.

19. Vztahují-li se výhrady navrhovatele konkrétně k žádosti o zbavení imunity europoslankyně Ing. [jméno] [příjmení], Ph.D. předložené k vyřízení Evropskému parlamentu, který jediné může o této žádosti rozhodnout, je předně třeba konstatovat, že tato žádost se obžalovaného ani netýká, a pokud je v ní zmíněno jeho jméno, potom pouze v popisu skutku, tak, jak pro něj byla podána obžaloba Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 21. 3. 2022 č.j. 1 KZV 188/2017–2010, která je v tomto soudním řízení projednávána, a právě pro popsání jednání, kvalifikované jako konkrétní trestné činy bylo žádáno o zbavení imunity Ing. [příjmení], aby v jejím trestním stíhání mohlo být pokračováno a věc mohla být skončena.

20. Je zřejmé, že se jedná toliko o procesní úkon, vedoucí k odstranění překážky v dalším pokračování řízení, k němuž byl Vrchní soud v Praze jako soud, před nímž se momentálně řízení vede, povinen a učinil tak v nejbližším možném termínu, kdy doručení žádosti předsedkyni Evropského parlamentu zajistil ještě před první ustavující schůzí ve dnech 16.- 19. 7. 2024 tohoto nově zvoleného orgánu Evropské unie. Senát Vrchního soudu v Praze se domnívá, že tato žádost nemůže být jakkoli spojována s vyjádřením právního názoru předsedkyně senátu JUDr. Evy Brázdilové na projednávanou věc, zde byla konstatována pouze fakta, aniž by tato byla jakýmkoli způsobem dále komentována. Z celého průběhu trestního řízení před odvolacím soudem, a to již při projednávání věci pod sp. zn. 3 To 29/2023, je přitom zřejmý naprosto korektní přístup celého senátu 3 To, který ve věci postupuje transparentně a dbá toho, aby práva všech procesních stran byla co nejvíce šetřena, k čemuž jsou činěna i opatření, aby informace neunikaly od soudu dříve, než jsou s nimi seznámeny procesní strany a než je ze zákona přípustné.

21. Pokud jde o formulaci žádosti o zbavení imunity europoslankyně Ing. [jméno] [příjmení], Ph.D., zde odvolací soud vycházel z článku 9 jednacího řádu Evropského parlamentu v aktuální verzi pro volební období 2024 –2029, z dosud podávaných žádostí a rozhodnutí, z nichž je zřejmé, že nejsou stanoveny žádné konkrétní požadavky na formát a obsah žádosti, přičemž z již projednávaných návrhů na zbavení imunity evropského poslance je patrné, že žádosti jsou posuzovány především z pohledu principu *fumus persecutionis*, tedy zda v daném případě nepanuje nebezpečí (podezření), že příslušné trestní řízení je vedeno za účelem narušit, či znemožnit příslušnému poslanci Evropského parlamentu výkon jeho funkce, tedy politickou aktivitu (a tím ohrozit nezávislost Evropského parlamentu jako celku).

22. Z tohoto pohledu tak byla žádost o zbavení imunity europoslankyně Ing. [jméno] [příjmení], Ph.D. ze dne 1. 7. 2024 zasláná Vrchním soudem v Praze Evropskému parlamentu koncipována, když z dostupných dokumentů je zřejmé, že tyto obsahují základní informace o důvodech podané žádosti, přičemž jsou zasílány bez příloh, popřípadě spolu s obžalobou či například usnesením o zahájení trestního stíhání. Je totiž zřejmé, že Evropský parlament se při posuzování žádosti o zbavení imunity konkrétního poslance nezabývá jeho vinou či nevinou, ale přípustností jeho

trestního stíhání, a to ještě z pohledu principu *fumus persecutionis*, tedy zjednodušeně řečeno, zda trestní stíhání není vedeno účelově s cílem znemožnit takovému poslanci jeho politickou činnost. Pokud potom Vrchní soud v Praze odkázal na předchozí řízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům (dále jen OLAF), s totožným předmětem řízení, činil tak bez jakýchkoliv postranních úmyslů, pouze za účelem upozornění, že předmětnou věcí se již struktury Evropské unie zabývaly a mají tak nepochybně k dispozici potřebné podklady. Vrchní soud v Praze je však samozřejmě připraven v případě potřeby Evropského parlamentu podanou žádost doplnit.

23. Senát 3 To Vrchního soudu v Praze v čele s jeho předsedkyní JUDr. Evou Brázdilovou tak neshledal žádné důvody pro její vyloučení z vykonávání úkonů trestního řízení v projednávané věci obecně, ale ani ve vztahu k obžalovanému [příjmení] [jméno] [příjmení], přičemž se zabýval veškerými zákonnými důvody, které by mohly důvod vyloučení předsedkyně senátu založit. Je tedy možno konstatovat, že žádný z důvodů upravený v ust. § 30 tr. řádu jednoznačně dán není. Současně senát Vrchního soudu v Praze neshledal jakoukoliv pochybnost o objektivitě předsedkyně senátu, když nejen ona, ale celý senát 3 To striktně dodržuje své profesní povinnosti včetně žádoucího odstupu od projednávané věci, a to nejen v oblasti profesní, ale i osobní či z pohledu jiných možných vlivů, konkrétně v posuzované věci například mediálně podávaných informací.

24. Namítá-li navrhovatel poslední větu žádosti o zbavení poslanecké imunity Ing. [příjmení], z níž dovozuje zájem odvolacího soudu na vydání Ing. [jméno] [příjmení], Ph.D. k dalšímu trestnímu stíhání, k tomu může Vrchní soud v Praze pouze konstatovat, že se jedná o čistě zdvořilostní frázi, nemající žádný podtext. Vytýká-li navrhovatel odvolacímu soudu jeho zájem na zbavení imunity Ing. [jméno] [příjmení], tento nelze dost dobře popřít, to však pouze z postavení profesního, kdy soud je nejen k tomuto postupu povinen, ale je současně veden zájmem v trestním řízení dále postupovat až k jeho pravomocnému ukončení, ať už s jakýmkoliv výsledkem. Jedná se toliko o procesní postup, který nijak nesouvisí s rozhodnutím ve věci samé a nemůže na něj mít žádný vliv. Požadavek spravedlnosti svého postupu přitom vnímá i sám vrchní soud ve vztahu ke své činnosti a rozhodování.

25. S přihlédnutím ke znění citovaných zákonných ustanovení vymezujících důvody pro vyloučení soudce, obsahu spisového materiálu a shora rozvedeným důvodům dospěl Vrchní soud v Praze k závěru, že námitce obžalovaného nelze přisvědčit, a proto rozhodl podle § 31 odst. 1 tr. řádu způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost do tří dnů ode dne jeho oznámení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Vrchního soudu v Praze.

Praha 30. září 2024

JUDr. Eva Brázdilová
předsedkyně senátu